

УДК 330.341.1:347.77(477)

Світлична Юлія Олександрівна,
кандидат наук з державного управління
(Харківська обласна державна адміністрація)

ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ДІЇ

В статті досліджене правове регулювання державної регіональної політики, забезпечення соціально-економічного розвитку регіону шляхом реалізації спеціальних цільових соціальних комплексних програм з розвитку різних галузей суспільного життя області. Державна регіональна політика на прикладі Харківської області розглядається як система цілей, заходів, засобів та узгодження дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб з метою забезпечення високого рівня життя людей в різних регіонах України з урахуванням природних, історичних, економічних, екологічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної та культурної самобутності.

Автором коротко охарактеризовані окремі програми соціально-економічного розвитку регіону, показані результати їх реалізації та визначені напрямки їх функціонування на подальший період.

Ключові слова: *регіон, соціально-економічний розвиток, область, програма, фінансування, обласна державна адміністрація.*

Вступ. В Харківській області в стадії реалізації знаходиться низка програм з соціально-економічного розвитку регіону, розроблених обласною державною адміністрацією і затверджених обласною радою. Обласна державна адміністрація не тільки організовує розробку і прийняття таких програм, а й постійно контролює та аналізує їх виконання з метою забезпечення взаємодії всіх учасників виконання та можливого коригування цілей і завдань програм соціально-економічного розвитку, врахування інтересів населених пунктів, окремих верств населення, інтересів інших зацікавлених сторін.

Метою даної статті є економіко – правовий огляд стану виконання окремих програм з соціально-економічного розвитку регіону.

Стан наукової розробленості проблеми. Дослідженнями процедур розробки, узгодження та прийняття програм соціально-економічного розвитку Харківської області в різний час займалися Носова О. В., Бандурка О. М., Райнін І. Л., Возняк Г. В., Романюк С. А., Ковальов А. В., Битяк Ю. П. та інші вчені, але аналіз результатів виконання програм за сучасних умов в їхніх працях не знайшов належного відображення.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання розвитку регіонів України, насамперед, визначає Закон України «Про засади державної регіональної політики» [1], в якому передбачені економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України. Державна регіональна політика в Законі подається як система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, економічних, екологічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної і культурної самобутності.

Досягнення поставлених в Законі цілей та мети регіонального розвитку в значній мірі забезпечується виконанням програм регіонального розвитку, спрямованих на досягнення цілей регіонального розвитку, оформлених як документи, що готуються та затверджуються у встановленому законодавством порядку, об'єднані спільною метою досягнення позитивного виробничого результату чи соціального ефекту.

Розроблення регіональних стратегій розвитку та змін і доповнень до них забезпечує обласна державна адміністрація, а затверджуються вони обласною радою.

При розробленні програм і стратегій регіонального розвитку враховуються вимоги і положення законодавства з питань регіональної політики, зокрема, Законів України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державні цільові програми», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про Генеральну схему планування території України» та інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, а також міжнародних договорів України, ратифікованих Верховною Радою України.

Вчені і практики з державного управління по різному розуміють зміст і цілі регіонального розвитку. Возняк Г.В. вважає, що регіональний розвиток – це економічна концепція, яка враховує взаємний вплив економічної діяльності та інтеграції ринків та територіально-географічні об'єкти. Регіональний розвиток має забезпечувати територіальне зростання виробництва та вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, спеціалізацію міжрегіональних зв'язків і формування регіональних ринків, комплексний розвиток структурних перетворень і диверсифікацію господарства регіонів, міжрегіональну економічну інтеграцію та укріплення економічних основ державності, регулювати структурну перебудову господарства регіону для підвищення рівня життя населення [2].

Романюк С. А. звертає увагу на відсутність принципової різниці між поняттями «регіональний» та «місцевий» розвиток, але дані поняття ним не ототожнюються.

Місцевий розвиток асоціюється, як правило, з населеними пунктами (або їх агломерованими сукупностями), їх розвиток більш організаційно визначений і пов'язується із тісною взаємодією місцевої влади, бізнесу та населення на конкретній обласній території. Інституційне забезпечення місцевого розвитку, як вважає Романюк С. А. також більш формалізоване, ніж для регіонального рівня. У зв'язку з цим, організаційно-правові, фінансові, управлінські та інші механізми та інструменти регіонального та місцевого розвитку мають певні відмінності, що унеможлиблює їх певну уніфікацію [3].

Регіональний розвиток охоплює не тільки більшу територію, але й стосується різних сфер суспільного життя регіону, поєднується з цілями державних програм. Програми та стратегії регіонального розвитку розробляються, насамперед, з метою виконання державних програм на регіональному рівні.

В квітні 2017 року Кабінет Міністрів України оголосив результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2016 рік [4]. Харківська область зайняла перше місце серед інших областей і друге місце – після міста Києва. Загальну рейтингову оцінку розраховували за 64 показниками, які були згруповані за 12 напрямками. За п'ятью напрямками Харківська область входила до п'ятірки лідерів. Другий рік поспіль Харківська область є лідером в освітній сфері, випереджаючи навіть столицю України – Київ, перші місця область зайняла також по показникам з розвитку малого і середнього підприємництва, ефективності ринку праці, відновлення енергетики і енергоефективність, соціального захисту і безпеки в ряді інших напрямків соціально-економічного розвитку регіонів. Харківщина очолювала рейтинг першості областей і за даними моніторингу 2015 року.

Той факт, що в рейтингу діяльності голів обласних державних адміністрацій [5] за перше півріччя 2017 року, Харківська обласна адміністрація знову визнана першою говорить про те, що обрана стратегія соціально-економічного розвитку регіону є науково обґрунтованою і ефективною. Для обласної державної адміністрації особливо важливо, що б економічний розвиток регіону відчував кожний житель, що б для харків'ян це були не тільки цифри в рейтинзі, а реальні робочі місця, можливість розвивати власний бізнес, дати дітям якісну освіту і тому подібне.

Рейтингове оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів здійснюється у відповідності з Порядком і Методикою проведення моніторингу і оцінки результативності реалізації державної регіональної політики [6].

Якщо виходити з того, що державне регулювання економіки – це цілеспрямований вплив держави на економіку з метою забезпечення її функціонування у заданому режимі чи для зміни й розвитку економічних явищ або їх зв'язків, а регулювання здійснюється за допомогою системи правових норм і заходів [7], то державний вплив на економіку регіону обласної державної адміністрації здійснюється шляхом розробки та реалізації програм соціально-економічного розвитку області. В Харківській області в 2017 році функціонує 40 програм, регулюючих різні напрямки соціально-економічного розвитку регіону. Вказані програми не є догматичними, консервативними документами, більшість з них в процесі реалізації зазнають змін, доповнень, корегування залежно від ситуації та потреб населення області, інтересів окремих населених пунктів, становища, яке складається в тих чи інших галузях суспільного життя.

Так, в Програму економічного і соціального розвитку Харківської області на 2017 рік [8] були включені зміни щодо «Регіонального замовлення на підготовку і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та на підготовку робочих кадрів навчальними закладами комунальної та державної форми власності по галузі «Освіта» на 2017/2018 навчальний рік» і «Регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів державними професійно-технічними навчальними закладами по галузі «Освіта» на 2017/2018 навчальний рік, територіально розташованих у місті Харкові».

Особливу увагу обласна державна адміністрація приділяє виконанню обласної цільової Програми сприяння розвитку громадянського суспільства на 2016-2020 роки [9].

Програму було прийнято на виконання Указу Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016 «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні», яким затверджено Національну Стратегію розвитку громадянського суспільства на 2016 – 2020 роки.

Згідно з чинним законодавством та на виконання Програми органи виконавчої влади обов'язково залучають представників громадськості до обговорення проектів нормативних актів та консультацій, семінарів, засідань «круглих столів» з актуальних питань життя країни. Така взаємодія відбувається у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Щорічно складаються орієнтовні плани проведення консультацій з громадськістю. На офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації функціонує рубрика «Консультації з громадськістю. На головній сторінці веб-сайту розміщено банер «Громадська експертиза».

Консультації з громадськістю зачіпали такі сфери суспільного життя як: освітня та екологічна політика, охорона здоров'я, соціальний захист населення, розвиток економіки і підвищення конкурентоспроможності регіону.

Управлінням масових комунікацій Харківської обласної державної адміністрації складено орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю на 2017 рік, який

оприлюднено на офіційному сайті обласної державної адміністрації та згідно якого проведено 82 консультації з громадськістю.

Представники інститутів громадянського суспільства постійно беруть участь у консультаціях з громадськістю, які проводяться Секретаріатом Кабінету Міністрів України. Так, щочетверга, для обговорення пріоритетів діяльності Уряду в режимі відеоконференції проводяться експертні зустрічі з керівниками міністерств і відомств України та експертами з інших міст України (Вінниця, Дніпро, Львів, Одеса, Полтава, Чернігів). У Харкові вони організовані на базі Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Представники громадської ради включені до складів колегій структурних підрозділів облдержадміністрації, що дає змогу співробітничати з органами виконавчої влади на більш високому рівні. Більш тісною стала співпраця між комітетами громадської ради та комісіями Харківської обласної ради, представники громадської ради включені до складів присутніх на засіданнях постійних депутатських комісій Харківської обласної ради з правом дорадчого голосу.

Керівництво і члени громадської ради при обласній державній адміністрації впродовж I кварталу 2017 року взяли участь у проведенні та організації низки заходів з актуальних питань (перереєстрації громадських об'єднань, засіданні обласної Координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, соціально-екологічних акцій та ін.).

Разом з цим, слід зазначити, що недостатнє фінансування Програми не дало змоги виконати низку суспільно-важливих заходів та конкурсів з підтримки ініціатив інститутів громадянського суспільства для вирішення завдань регіональної політики.

Обсяг ресурсів на виконання Програми у 2016 році складав 13419,7 тис. грн., з яких з обласного бюджету – 12829,7 тис. грн., з позабюджетних джерел – 590,0 тис. грн.

В 2017 році активізована організаційна діяльність облдержадміністрації з виконання Програми розвитку дорожньої інфраструктури і фінансування робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування Харківської області, на 2017 рік [10].

У зв'язку зі змінами до Податкового та Бюджетного кодексів України у 2015 році цільові джерела фінансування дорожнього господарства, які раніше акумулювалися в спеціальних фондах як держбюджету, так і місцевих бюджетів, були скасовані, а фінансування всіх видатків дорожнього господарства запроваджено із загальних фондів відповідних бюджетів.

При цьому, ці зміни дали змогу формувати дохідну частину місцевих бюджетів (окрім обласного) з урахуванням 5%-го акцизного податку з реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю нафтопродуктів, скрапленого газу та таке інше, які надали змогу спрямувати ці кошти на ремонт як комунальних доріг так і на співфінансування ремонту доріг загального користування.

У 2017 році, згідно з Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» [11] встановлено, що до 01 січня 2018 року запроваджено експеримент з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування у всіх областях, згідно з яким з державного бюджету до спеціального фонду обласного бюджету надходять кошти від перевиконання плану митних платежів у розмірі 50 відсотків суми.

З урахуванням показників такого перевиконання у 2016 році, прогнозний обсяг надходжень до обласного бюджету у 2017 році орієнтовно складатиме 650 млн грн.

З метою своєчасної та належної реалізації у 2017 році експерименту, а також збереження існуючої мережі автомобільних доріг загального користування державного і місце-

вого значення, розроблено вище згадану Програму розвитку дорожньої інфраструктури і фінансування робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування Харківської області, на 2017 рік, в якій планується профінансувати ремонт автодоріг за рахунок надходження від перевиконання плану митних платежів на загальну суму 650,0 млн грн.

Відповідно до комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на перспективу до 2020 року [12], затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 15 січня 2015 року №1146-VI, джерелами фінансування комплексної Програми є державний бюджет, обласний бюджет (обласний фонд охорони навколишнього природного середовища), інші джерела не заборонені чинним законодавством України.

Згідно з розподілом коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища і напрямків їх використання у 2016 році, в рамках зазначеної комплексної Програми, передбачено фінансування заходів на загальну суму 46 020,0 тис. грн.

Всього профінансовано заходів комплексної Програми з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2016 році на загальну суму 36 676,0 тис. грн., що становить 79,7% від запланованих обсягів фінансування, освоєно – 35 293,5 тис. грн. (96,2% до профінансованого та 76,7% від планового обсягу).

Комплексна Програма охорони навколишнього середовища в Харківській області на перспективу до 2020 року спрямована на охорону і раціональне використання земельних і водних ресурсів області, на розробку проектно-кошторисної документації на будівництво каналізаційних очисних споруд, на раціональне використання, зберігання або знищення відходів виробництва та побутових відходів, на будівництво комплексів по управлінню комунальними відходами, на розчищення та збереження малих річок в області.

Харківська область посідає одне із провідних місць в економічному потенціалі України. Висока концентрація промислових підприємств, будівельних, транспортних організацій, значної кількості сільськогосподарських комплексів в поєднанні із значною щільністю населення створили достатньо велике навантаження на біосферу, що призводить до забруднення повітряного та водного басейнів, накопичення шкідливих відходів тощо. Розв'язання екологічних проблем в подальшому можливе в рамках Програми шляхом об'єднання та координації зусиль органів місцевої влади, місцевого самоврядування, природоохоронних організацій, наукових установ, засобів масової інформації, громадських організацій, мобілізації наявних ресурсів для реалізації спільно запланованих заходів для реалізації природоохоронної політики.

Програми соціально-економічного розвитку Харківської області охоплюють різні сфери суспільного життя регіону, зокрема, розвиток фізичної культури і спорту, молодіжних ініціатив та формування здорового способу життя, підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний будинок», забезпечення військово-патріотичного виховання молоді та участі населення у заходах оборонної роботи, забезпечення публічної безпеки і порядку в області, забезпечення антитерористичної діяльності і територіальної оборони.

В комплексних та регіональних цільових програмах з соціально-економічного розвитку області велика увага приділяється дітям, зокрема, виконанню цільової соціальної Програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на 2008-2017 роки [13].

Основною метою Програми є забезпечення кожній дитині-сироті та дитині, позбавленій батьківського піклування права на виховання в сім'ї, надання відповідних послуг на рівні громади за для того, щоб ці діти, які посиротіли внаслідок певних обставин, почували себе її повноправними членами, а не були ізольованими з причини сирітства.

На кінець 2016 року в області кількість дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування склала 4300 осіб, з них: 1152 – є сиротами; 3148 – діти, позбавлені батьківського піклування.

Якщо проаналізувати ці цифри, то можна констатувати, що лише 26,8 % від загальної кількості цих дітей отримали цей статус внаслідок смерті батьків, решта – 73,2% дітей є соціальними сиротами, через позбавлення батьківських прав їх батьків та з інших причин.

За підсумками 2016 року на обліку служб у справах дітей перебувало 1318 дітей із 727 сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Під соціальний супровід фахівців центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді було взято 407 таких сімей (56% від їх загальної кількості). Працівниками служб у справах дітей за участю, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органів освіти, медичних працівників, органів внутрішніх справ здійснено 3854 обстежень їх умов проживання. Протягом року надано цим сім'ям різні види допомоги (речова – 1590, матеріальна – 263, консультативна – 8028).

Для здійснення соціального захисту дітей, надання їм комплексу соціальних та педагогічних послуг; сприяння поверненню до біологічної сім'ї та формуванню у них власної життєвої позиції для подолання звичок асоціальної поведінки в області функціонує 8 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, 3 з яких обласного підпорядкування; 5 – міського (Балаклійський, Красноградський, Чугуївський, Ізюмський, м. Харкова).

Середній рівень влаштування дітей до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей станом на кінець 2016 року склав 26,3%, що є одним із найкращих показників в Україні.

Для утримання дітей у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу була використана державна цільова субвенція загальною сумою 51млн. 483 тис. грн. За рахунок коштів державного бюджету на виплату соціальної допомоги на дітей у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу зменшується навантаження на обласний бюджет. Крім того, ці кошти використовуються саме на дитину, а не на утримання закладів, у яких вона могла перебувати.

Найбільш поширеною сімейною формою виховання є опіка, піклування над дітьми сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Опікун або піклувальник призначається переважно з осіб, які перебувають у сімейних або родинних відносинах з дитиною. Протягом 2016 року під опіку, піклування було передано в області 359 дітей. Всього 70,2% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування перебуває під опікою або піклуванням близьких людей.

Середньоукраїнський показник питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що виховуються у сімейних формах виховання, на кінець 2016 року склав 96,5%. Регіон посів перше місце в Україні по влаштуванню дітей до сімейних форм виховання.

Зазначені показники оцінки результативності реалізації державної регіональної політики щодо забезпечення сімейних форм виховання перебувають під постійним контролем обласної державної адміністрації

На реалізацію заходів з молодіжної політики у 2016 році з обласного бюджету було передбачено на звітний рік 4 млн грн.

На регіональному рівні реалізація державної молодіжної політики реалізується за напрямками:

- ✓ формування громадянської позиції і національно-патріотичне виховання молоді;
- ✓ популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді;

- ✓ набуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза системою освіти (розвиток неформальної освіти);
- ✓ створення умов з метою працевлаштування молоді (забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді);
- ✓ створення умов для забезпечення молоді житлом;
- ✓ забезпечення партнерської підтримки молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб;
- ✓ надання фінансової підтримки молодіжним та дитячим громадським організаціям;
- ✓ забезпечення міжнародного молодіжного співробітництва.

За оперативними даними Мінсоцполітики, за підсумками 2016 року Харківська область займає 1 місце серед регіонів України за загальне охоплення дітей оздоровленням та відпочинком (223076 дітей або 92,3% від загальної чисельності дітей шкільного у віці 7-17 років).

Крім того, Харківська область є лідером за кількістю коштів, які використані на оздоровлення та відпочинок дітей з усіх джерел фінансування — 293 млн 348,05 тис. грн.

За кількістю використаних коштів з обласного бюджету Харківська область є другою серед регіонів України (40,7 млн грн.), поступившись м. Києву (46 млн грн.).

В області організовано роботу 752 таборів (102,2% від плану 736 таборів) якими охоплено більше 91 тис. 707 дітей.

Відповідно до Плану проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку на 2016-2020 роки, влітку 2016 року перевірку атестаційної комісії пройшли 20 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (100% до запланованих). Усі перевірені заклади визнані такими, що пройшли атестацію.

З метою формування у молоді високої патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадського і конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів України, підвищення престижу військової служби, військової професійної орієнтації молоді, формування та розвитку мотивації, спрямованої на підготовку до захисту Української держави і служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, узгодження дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування усіх рівнів щодо цілеспрямованої підготовки молоді до захисту Вітчизни, 15 січня 2015 року рішенням XXXIII сесії VI скликання Харківської обласної ради було затверджено регіональну Програму військово-патріотичного виховання молоді та участі населення у заходах оборонної роботи на 2015-2017 роки (далі – регіональна Програма).

Відповідно до регіональної Програми обласною державною адміністрацією у взаємодії з органами військового управління, місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування спільно з іншими суб'єктами виконання Програми впродовж 2015-2017 років здійснено низку організаційних та практичних заходів: екскурсій по місцям бойової слави, зустрічей з ветеранами війни, відвідання музеїв, військових частин, участь у військово-патріотичних іграх, уроки історії, уроки мужності впорядкування братських могил тощо.

Висновки. Серед реформ, які здійснюються в Україні, провідною є реформа децентралізації фінансів і повноважень на користь місцевих громад, що закладає ефективну, фінансово потужну, європейську модель організації публічної влади на місцях та дає можливість краще фінансувати програми соціально-економічного розвитку регіонів.

В Україні розроблено і затверджено майже 700 перспективних планів розвитку фінансово спроможних громад.

Більше 400 громад вже завершили процедуру об'єднання, провели демократичні вибори і перейшли на прямі відносини з Державним бюджетом.

На державному рівні створені і діють ефективні механізми стимулювання розвитку громад, зокрема, Державний фонд регіонального розвитку, що діє аналогічно європейським структурним фондам, фінансування діяльності якого передбачено в 9 млрд. грн. на цей рік (у 2,2 рази більше, ніж у 2015 році).

Завдяки реформі місцеві бюджети в цілому по Україні зросли більш ніж удвічі – з 69 млрд. грн. у 2014 році до 147 млрд. грн. у 2016-му, на 2017 рік заплановано подальше зростання до 170 млрд. грн.

Як приклад, у Харківській області бюджет розвитку зараз складає понад 4 млрд. грн., тоді як до реформи був менше одного.

Завдяки реформі область отримала безпрецедентні можливості для розвитку, яких не мала ніколи. Лише за минулий рік на Харківщині було здано більше 200 об'єктів державного і регіонального значення. І це стосується не лише обласного центру, а усіх районів області і усіх сфер.

За сучасних умов змінюється сама модель управління на регіональному та місцевому рівні. А саме: відбувається швидкий перехід від освоєння бюджетних коштів, до Results-Based Management та Place-Based Approach (ключові принципи бюджетної політики ЄС, роботи структурних фондів ЄС та розподілу місцевих фінансів) – тобто управління, яке орієнтовано на конкретний результат від конкретних проектів на конкретній території.

І це яскравий приклад ефективності реалізації реформ децентралізації в Україні та регіональних програм соціально-економічного розвитку Харківської області.

Список використаних джерел

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України // Відомості Верховної Ради. — 2015. — № 13. — Ст. 90.
2. Возняк Г. В. Регіональний розвиток: сутність і методологічна основа / Г. В. Возняк // Регіональна економіка. — 2015. — № 3. — С. 34-43 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2015_3_6.
3. Романюк С. А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика : монографія / С. А. Романюк. — К. : НАДУ, 2013. — С. 10.
4. Юлиана Шаповалова. Харьковщина – лидер рейтинга социально-экономического развития областей Украины. 22 мая 2017 года. URL: : <http://www.objectiv.tv/220517/142772.html>.
5. Юлія Світлична очолила рейтинг голів ОДА від КВУ за результатами першого півріччя 2017 року. URL: <http://kharkivoda.gov.ua/36/87778>.
6. Про затвердження Порядку і Методики проведення моніторингу і оцінки результативності реалізації державної регіональної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 року № 856.
7. Сучасна правова енциклопедія. — Київ : Юрінком Інтер, 2015. — Ст. 97.
8. Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2017 рік, затверджена рішенням Харківської обласної ради від 08 грудня 2016 року № 329-VII (із змінами), станом на 24.05.2017 р.
9. Програма сприяння розвитку громадянського суспільства на 2016-2020 роки, затверджена рішенням Харківської обласної ради від 14 квітня 2016 року № 110 – VII (зі змінами).
10. Програма розвитку дорожньої інфраструктури і фінансування робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних до-

ріг загального користування Харківської області, на 2017 рік, затверджена рішенням Харківської обласної ради від 25 травня 2017 року № 441-VII.

11. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України : Закон України від 20.12.2016 № 1789 – VIII // Відомості Верховної Ради.

12. Програма охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2009-2013 роки та на перспективу до 2020 року, затверджена рішенням Харківської обласної ради від 15 січня 2015 року № 1146-VI.

13. Програма реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на 2008-2017 роки, затверджена рішенням XXVI сесії Харківської обласної ради № 685-V від 17.04.2008.

Светличная Юлия Александровна,
кандидат наук государственного управления
(Харьковская облгосадминистрация)

ПРОГРАММЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ В ДЕЙСТВИИ

***Аннотация.** В статье исследовано правовое регулирование государственной региональной политики, обеспечения социально-экономического развития региона путем реализации специальных целевых социальных комплексных программ по развитию различных отраслей общественной жизни области. Государственная региональная политика на примере Харьковской области рассматривается как система целей, мероприятий, средств и согласования действий центральных и местных органов исполнительной власти, органов местного самоуправления и их должностных лиц с целью обеспечения высокого уровня жизни людей в разных регионах Украины с учетом природных, исторических, экономических, экологических, географических, демографических и других особенностей регионов, их этнической и культурной самобытности.*

Автором коротко охарактеризованы отдельные программы социально-экономического развития региона, показаны результаты их реализации и определены направления их функционирования на последующий период.

***Ключевые слова:** регион, социально-экономическое развитие, область, программа, финансирование, областная государственная администрация.*

Svetlichnaya Yuliya Aleksandrovna,
Candidate of Sciences in Public Administration
(Kharkiv Regional State Administration)

PROGRAMS OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE AREA OF ACTION

***Summary.** The article examines legal regulation of state regional policy, socio-economic development through the implementation of special-purpose integrated social development programs of various sectors of public life area. State regional policy on the example of Kharkov region is considered as a system of goals, measures, means and coordination of central and local executive authorities, local governments and officials to ensure the quality of life of people in different regions of Ukraine on the basis of natural, historical, economic, environmental, geographic, demographic and other characteristics of the regions, their ethnic and cultural identity.*

The author briefly describes separate programs of socio-economic development of the region, shows the results of their implementation and certain directions of their functioning for the subsequent period.

***Key words:** region, socio-economic development, oblast, program, financing, regional state administration.*

Надійшла до редколегії 25.04.2017